

Rolf Köhler

8.6.1917–13.6.2007

Rolf "Rolle" Köhler, som var född den 8 juni 1917, avled den 13 juni 2007 vid nyss fyllda 90 år. Med Rolf Köhler har en fin människa, en av radiologins pionjärer och en läkare av den gamla stammen lämnat oss.

Rolf Köhler föddes i Helsingfors, blev student från Klassicum i Åbo 1935 och inledde därefter sina medicinska studier i Helsingfors. Studierna avbröts av våra krig då han verkade som läkare vid krigs- och fältsjukhus samt som bataljonsläkare. Efter kriget blev han medicine licentiat 1945, varefter han inledde sin specialistutbildning i radiologi i Helsingfors och sökte sig till vidare utbildning i Lund och Malmö. Han disputerade för medicine och kirurgi doktorsgraden 1953 och utnämndes till docent i röntgendiagnostik 1961. År 1964 förklarades Rolf Köhler professorskompetent och tilldelades titeln professor h.c. år 1980.

Rolf Köhlers militärgrad var sanitetskapten och han belönades med FrK 4 m sv 42 och GBV fk 94. För 36 års tjänst vid HUCS belönades han med sjukhusets förtjänsttecken i guld.

Sitt livsverk inom den diagnostiska radiologin utträttade Rolf Köhler som avdelningsöverläkare för röntgenavdelningen vid Kirurgiska sjukhuset 1958–66 och sedan 1966–1980 vid Mejlans sjukhus Röntgen 2, som betjänade sjukhusets kirurgiska kliniker. En insats av största värde gjorde Rolle i HUCS:s byggnadskommitté som expert

för planering och apparaturanskaffning, vid byggandet av Mejlans sjukhus röntgenavdelning 1959–64, ett enormt arbete även internationellt sett. Senare utnyttjades han även som expert vid planeringen av röntgenavdelningarna vid Kotka och Kajana centralsjukhus.

Rolle var en ansedd praktiserande radiolog, skicklig och effektiv i både sin sjukhusverksamhet och sin omfattande privatpraktik, som han efter pensioneringen från HUCS fortsatte på Eira sjukhus under några år. Han konsulterades som radiolog bl.a. av företag som Nokia, Helsingfors Telefonförening och Stockmann. Under sin långa karriär hann han uppleva introduktionen av hela skalan av nya radiologiska tekniker men förblev i huvudsak den traditionella röntgendiagnostiken trogen. Han var också en samvetsgrann vetenskapsman, med närmare hundra vetenskapliga publikationer om röntgendiagnostik. För många generationer unga radiologer var Rolle en krävande men respekterad och omtyckt lärare i röntgendiagnostikens ädla konst och hantverk. Rolle kunde vara en icke alltid uppskattad sanningssägare, men han var alltid ärlig och orubbligt lojal mot sina egna. I den kliniska verksamheten trivdes han bäst i samarbetet med kirurger, vilkas rätlinjiga inställning till medicinen liknade hans egen.

Kontakterna till Skandinavien var mycket viktiga för Rolle, och i synnerhet uppskattade han radiologin i Sverige. Han hade ett nära förhållande till radiologkollegerna i Uppsala och Lund, särskilt den mäktige Lundaprofessorn Olle Olsson, som han beundrade och betraktade som sin radiologiska mentor. Den nordiska radiologin, som hade varit så viktig för radiologins utveckling i vårt land, hade för honom ett bestående egenvärde, och han var en aktiv företrädare för den "svenska eran" inom finländsk radiologi, eftersom ett flertal av de ledande radiologiska tjänsterna i vårt land innehades av finlandssvenskar.

Rolle var en ivrig friluftsmänniska med skidåkning och segling som främsta aktiviteter. På sin tomt i Grankulla hade han en 330 meter lång skidbana som han flitigt utnyttjade; när andra människor tog fram sina skidor på hösten hade

Rolle redan skidat tiotals kilometer. På sommrarna var det segling som gällde, han var en ivrig tävlingsseglare och deltog flera gånger i Gotland Runt där han år 1955 vann sin klass med den förnäma ketchen Tehani. Familjens sommarställe på Åland erbjöd goda möjligheter till friluftaktiviteter.

Professor Rolf Köhler sörjs närmast av sin hustru Barbro samt en dotter och två söner med familjer.

Johan Edgren
C-G Standertskjöld-Nordenstam

Ole Arthur Eklöf

4.3.1925–9.2.2007

Medicinedoktorn, f.d. överläkaren vid avdelningen för pediatrik radiologi på Karolinska sjukhuset, Ole Arthur Eklöf avled i Stockholm den 9 februari 2007 i metastaserat kolonkarcinom. Född i Helsingfors den 4 mars 1925 blev han student från Nya Svenska Samskolan 1942. Helsingfors universitets verksamhet avbröts i det stora hela efter krigsutbrottet i juni 1941 men kunde åter upptas i oktober 1942. Sålunda kunde Ole påbörja sina studier för den s.k. medicofilexamen, vilken han absolverade i december 1943. Hans åldersklass inkallades till vapentjänst på våren 1944 och han kom på hösten att delta i Lapplandskriget mot tyskarna efter vapenstillståndet i september samma år. Han blev befriad från vapentjänst senare på hösten för att påbörja sina studier inom medicinska fakulteten. Han var en av de 80 studerande i den första kursen som i januari 1945 samlades på Anatomiska institutionen efter kriget för ta itu med sina medicinska studier.

Ole blev med.kand. 1946 och med.lic. 1950. Han var mycket målmedveten i sina studier, och som äldre kandidat och nybliven legitimerad läkare sökte han erfarenheter från olika områden som vikarierande fabriks- och kommunalläkare, samt som vikarierande assistent- och underläkare i invärtes medicin och kirurgi på Malmiska sjukhuset i Jakobstad och länsjukhuset i Kotka.

Vid denna tidpunkt var det flera ny-

blivna kollegor som flyttade till Sverige i främsta rummet som vikarier, flera stannade sedan där för gott. Ole var en av dem, åren 1950–1952 kom han att verka som underläkare på kirurgiska avdelningen vid länsdelslasarettet i Skellefteå och på röntgenavdelningen vid länsdelslasarettet i Härnösand 1953–1954. Detta var hans första anställning inom facket diagnostisk radiologi. År 1955 blev han utnämnd till underläkare vid avdelningen för röntgendiagnostik på Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg och verkade på denna post till 1962. Under denna tid avlade han svensk medicine licentiatexamen 1956 vid Göteborgs universitet. År 1962 disputerade han i Stockholm för medicine doktorsgraden vid Karolinska Institutet med en avhandling om röntgenografi av tarmtumörer, samma år blev han specialistläkare och utnämndes till docent i diagnostisk radiologi. Hans publikationer hade dittills gällt främst tarmtumörer överlag.

Samma år 1962 utnämndes Ole Eklöf dessutom till biträdande överläkare vid avdelningen för pediatrik radiologi vid Karolinska sjukhuset. Nu började även hans publicistiska verksamhet koncentrera sig på pediatrika problem. En undersökning från 1967 kan särskilt nämnas, nämligen en metod för bedömning av skeletåldern på barn av allmänt endokrinologiskt intresse, som han utvecklade tillsammans med sin elev H. Ringertz. Han fortsatte med sin forskning och kom att publicera ett hundratal studier inom pediatrik radiologi, det rörde sig om gastroenterologiska, nefrourologiska och onkologiska problem hos barn. Från början av 1970-talet domineras hans publikationsverksamhet av studier om olika slag av medfödda missbildningar. År 1973 blev Ole utnämnd till överläkare för avdelningen, vilken tjänst han skötte till sin pensionering 1990 på S:t Görans sjukhus; avdelningens verksamhet hade 1982 överförts dit från Karolinska sjukhuset. Men även efter sin pensionering var han aktiv, och hans sista publikation är daterad 2005.

Ole Eklöf blev den ledande barnradiologen i Norden och en av de främsta forskarna inom pediatrik radiologi överhuvudtaget. Han vann sig sär-

skilt om diagnostiken av medfödda missbildningar. Utmärkande för honom var att han var mycket grundlig i det han företog sig, även utanför professionen, och hans enträgna och engagerade, man kunde säga envisa, sökande efter den absoluta diagnosen med patienternas bästa för ögonen var särskilt påfallande. Han har rönt stor uppskattning av sina elever som en mycket kunnig och pålitlig lärare som frikostigt delade med sig av sina stora kunskaper och som hade ett brinnande intresse för sitt kall. Hans verksamhet för utvecklingen av radiologin i Sverige ledde även till grundandet av specialiteten för Barn- och ungdomsradiologi.

Ole Eklöf kom att bekläda flera viktiga förtroendeposter i sitt nya hemland. Bland annat kan nämnas att han var sekreterare och sedermera ordförande i två repriser i Svensk Förening för pediatrik radiologi, och styrelsemedlem i Karolinska sjukhusets läkarorganisationer. Även i internationella samfund blev han uppmärksam och högt uppskattad. Han blev kallad till hedersledamot i flera sammanslutningar på detta område och var bl.a. en tid generalsekreterare och senare även president för Europeiska barnröntgenföreningen. Därtill var han en ofta anlitad lärare och konsult som gästprofessor bl.a. i Schweiz, U.S.A., Kuwait och kanske särskilt i Australien som han besökte ett flertal gånger ännu de sista åren. Av pris som tillföll honom bör nämnas Carl Wegelius pris och medalj 1988. Militärgrad i Sverige var sanitetslöjtnant.

Bland Ole Eklöfs elever fanns även ett stort antal utländska studerande. Till dessa kan man även räkna finländska barnröntgenologer. Efter sin överflyttning till Sverige hade han bestående kontakter med sitt fädernesland. Han kände ett särskilt behov att dela med sig av sin kunskap till finländska barnradiologer av vilka de flesta äldre har fått utnyttja Oles sakkunskap på området på ett eller annat sätt. Flera av dem har han handlett på sin institution i Stockholm och undervisat bl.a. på seminarier som han organiserade samt på de nordiska konferenser som kom till på hans initiativ. Därutöver var han anlitad som

→

föreläsare i Finland och blev kallad till hedersledamot i Radiologföreningen i Finland. Ole förblev även medlem av Finlands Läkarförbund och utländsk kallad ledamot av Finska Läkaresällskapet.

Vissa kontakter hade han även till gamla klasskamrater och kurskamrater och inte minst med sin avlidna hustru Kerttu Laurinens släkt i Somerniemi som han nästan årligen besökte. Oles stora intresse utom facket var 1900-talets krigshistoria, särskilt kriget i Finland och därtill hörande politik. Han konsumerade en betydande mängd litteratur på detta område. På senare tid fick han även tid att ägna sig åt operakonsten. Ole Eklöf sörjes närmast av två döttrar och en son jämte barnbarn.

Carin Olin-Lamberg
Bror-Axel Lamberg

Börje Sundell

2.11.1927-27.2.2007

Professor Börje Sundell avled i sitt hem i en akut sjukdomsattack 27.2.2007. Han föddes 2.11.1927 i Åbo, fadern var sjökaptan med släktrötter i Bromarv. År 1946 blev Börje Sundell student från Svenska Normallyceum, började studera medicin i Helsingfors, blev med.lic. 1953 och medicine doktor 1958. Han inriktade sig genast på plastikkirurgi och arbetade på Röda Korsets sjukhus under Atso Soivios ledning 1954–1959. Han skaffade sig en bred kirurgisk erfarenhet genom utbildning vid Maria sjukhus 1957–1959, Kirurgiska sjukhuset 1959–1960 och Invalidistiftelsens sjukhus 1963–1967. År 1960 fick han specialisträttigheter i kirurgi samt 1962 i plastikkirurgi och 1972 i ortopedi. År 1974 utnämndes han till docent i plastikkirurgi.

Sina kunskaper i huvud- och halscancerkirurgi fick han 1962–1963 som NIH-stipendiari i Buffalo, USA vid Roswell Park Memorial Institute.

Börje Sundells insats för finländsk plastikkirurgi kan inte överskattas. Han grundade HUCS plastikkirurgiska avdelning 1966, den första i Finland. I revirkampen för sin specialitet var hans taktik mycket enkel: genom skicklighet, innovationsförmåga och oräddhet inför nya utmanande ingrepp fick han de andra kirurgiska specialiteterna att förstå att plastikkirurgin var oumbärlig. Börje Sundells stora mål var att upprätta en egen klinik, få en modern brännskadeavdelning, åstadkomma en professur i plastikkirurgi och befästa plastikkirurgin som specialitet med tjänster runt om i Finland. Han lyckades i allt detta!

1982 utnämndes han till professor i plastikkirurgi i Bergen, där han verkade som professor till 1985, och senare kom detta säkert att bana väg för professuren i Helsingfors.

År 1985 flyttade plastikkirurgin från Kirurgiska sjukhuset till Tölö sjukhus till större utrymme, fler operations-salar och lokaliteter som gjorde modern brännskadevård möjlig; en brännskadeavdelning kunde inrättas. Till Plastikkirurgiska kliniken i Tölö överfördes också centret för personer med läppgomspalt 1989.

Redan i slutet av 1970-talet introducerade han mikrokirurgin på Kirurgen, vilket gjorde det möjligt att utföra replantationer och s.k. fria vävnadstransplantat. Det första fria vävnadstransplantatet gjordes på Kirurgen 1979 vid korrigerande av en komplicerad underbensfraktur. Det fria mikrokirurgiska vävnadstransplantatet kom att bli en revolutionerande teknik som gjorde plastikkirurgin oumbärlig för alla de kirurgiska specialiteter där man kan ställas inför problemet med stora ytliga vävnadsdefekter. Tekniken befäste också plastikkirurgins ställning inom mammarkirurgin. Genom Börje Sundells insats har Plastikkirurgiska kliniken utvecklats till ett av Europas största centra för fria vävnadstransplantat.

Börje Sundell var en flitig operatör på Eira sjukhus och dess överläkare 1976–1981. Han fortsatte sin praktik där efter sin pensionering från HUCS 1990. Han var också aktiv på Cancerorganisationernas poliklinik.

Börje Sundell var mycket social och aktiv i olika föreningar. Han var grundare av Plastikkirurgföreningen och dess ordförande 1968–72, ordförande för Finska Läkaresällskapet 1977–1978 och blev hedersmedlem av Kirurgföreningen i Finland 1990. Han var också aktiv i utländska föreningar: styrelsemedlem i den europeiska sektionen av Confederation of Plastic and Reconstructive Surgery och ordförande för International College of Surgeons 1985–87.

Vi minns Börje Sundell som en glad och optimistisk kollega, som med sitt fryntliga sätt spred en lugn atmosfär runt sig i operationssalen, som trivdes på middagsgäst och samkväm i goda vänners lag och var en god ambassadör för finländsk kirurgi i internationella sammanhang.

Närmaste sörjande är hustrun Birgit efter ett 56 år långt äktenskap, barnen Leif och Lisbeth samt barnbarnen vid sidan av en stor skara vänner, kolleger och patienter.

Karl von Smitten